

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskani se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 238.

V Ljubljani, v ponedeljek 19. oktobra 1885.

Letnik XIII.

Državni zbor.

Z Dunaja, 17. oktobra.

Adresna razprava.

Pred pisarno državno-zborniškega predsedništva bila je danes pred deseto uro gnječa, kakor pred dvornem gledališčem, kadar se ima predstavljati kaka znamenita igra. Okoli 100 poslancev se je rinilo v predsedniško sobano, da bi se kot govorniki vpisali za adresno razpravo. Tam so se delili v dve vrsti; na eni strani so bili govorniki za, na drugi govorniki zoper adresno. Da bi se nihče ne pritožil zaradi prikrajšanja, imel je g. predsednik dr. Smolka pred seboj vrč v vrču pa številke, ki so določevale vrsto, po kateri imajo govorniki drug drugemu slediti. Najprej so žrebali nasprotniki potem pa so prišli na vrsto govorniki za adresno.

Izmed slovenskih poslancev vlekli je gosp. Hren številko 1, Pfeifer 6, Šuklje 20, Vošnjak 24, Obreza 27, Klun 31, Vitezič 40. Pa g. Hren odstopil je svoje mesto g. Šukljeju, ki bi bil imel toraj prvi govoriti; pa on se je zopet umaknil Riegerju, ki bi bil prišel kot tretji govornik na vrsto. Ravno tako je g. Pfeifer šesto mesto prepustil g. Klunu ki bo vsled tega prišel k besedi. Preden se razprava dovrši, se bodo še ktere zamenjave zgodile, za zdaj si govorniki drug drugemu sledé tako-le:

Govorniki za adresno: 1. Rieger, 2. Bertolini, 3. Šuklje, 4. Gregor, 5. Matuš, 6. Klun, 7. Widersperg, 8. Dzieduszycki, 9. Bulat, 10. Ozarkievicz, 11. Gentilini, 12. Czerkavski, 13. Svietzi, 14. Nadhrny, 15. Czartoriski, 16. Začek, 17. Ciani, 18. Trojan, 19. Deym, 20. Hren, 21. Ochrymovics, 22. Wurm, 23. Tonner, 24. Vošnjak, 25. Louis Liechtenstein, 26. Meznik, 27. Obreza, 28. Bazaneta, 29. Alfred Liechtenstein, 30. Lorenzoni, 31. Pfeifer, 32. Adamek, 33. Hausner, 34. Malfatti, 35. Mandyczewski, 36. Schindler, 37. Krofta, 38. Hompesch, 39. Heinrich, 40. Vitezič.

Govorniki zoper adresno: 1. Carneri, 2. Heilsberg, 3. Scharschmid, 4. Krzepek, 5. Auspitz, 6. Knotz, 7. Tomašček, 8. Svoboda, 9. Schaup, 10.

Lueger, 11. Fuss, 12. Kowalski, 13. Coronini, 14. Prade, 15. Hackelberg, 16. Fiegl, 17. Taufferer, 18. Turk, 19. Ausserer, 20. Steinwender, 21. Derschatta, 22. Steiner, 23. Reicher, 24. Boss, 25. Krevzig, 26. Wenzliche, 27. Plener, 28. Pirquet, 29. Kronawetter, 30. Siegl, 31. Kopp, 32. Magg.

Ko bi hotli vsi ti govoriti, trajala bi adresa več tednov; ker so pa za njo odločeni samo 4 dnevi, prišlo bo morda na vsaki strani kakih 8 govornikov na vrsto, ostali pa si bodo volili generalnega govornika. Trije dnevi so odločeni posameznim govorom, generalna govornika in poročevalca pa pridejo četrti dan, to bi bilo toraj v sredo, na vrsto. Ko bo adresna razprava dovršena, bodo prišli na vrsto še nekateri manjši predlogi, preden se državni zbor razide na počitnice. Toraj se za zdaj še ne vé, ktere dne se bodo naši poslanci zopet vrnili domu.

Ko to pišem, izgovoril je Carneri, ki je v znani svoji zagrizenosti vladi očital, da je poropala glasove, ki jih je manjšina pri volitvah zgubila. G. predsednik ga je zaradi tega pokaral; tudi škofo in katehete je obiral in sicer prve zaradi pastirskih listov, ki so jih o volitvah izdali, drugim pa je očital, da otroke v šolah vsega učé, samo krščanske pravosti ne. Da je omenjal pretepev v Kuhljevcih in Kraljevem dvoru, razume se samo po sebi, ker bi bil govor sicer ostajal presuhoparen.

Za njim govori dr. Rieger, ter v izvrstnem govoru pobija neopravičene trditve, ki so jih nasprotniki nakopičili v adresi manjine. Večkrat mu je že zadonela živahna pohvala, ki jo tudi v polni meri zasluži. Govor Vam pošljem po stenografičnem zapisniku, da ga objavite, kolikor se Vam bo zdelo znamenito in potrebno.

Preden poročilo sklenem, naj omenjam, da ste bile pred adresno razpravo v tretjem branji sprejeti postavi, ki dovoljujejo nabiranje novincev in pobiranje davkov za prihodnje leto. Potem je pa še minister-ski predsednik odgovoril na interpelacijo zaradi izganjanja avstrijskih podložnikov iz pruskih dežel rekši, da je naša vlada v tej zadevi pruski vladi priporočila kolikor mogočo obzirnost, kar je poslednja

tudi obljubila. Prognancem samim pa se bode pomagalo, kolikor se bo moglo.

Naš vek.

(Dalje.)

Ne dá se tajiti, napredujemo, velikansko napredujemo povsod. Ko bi danes prišel v našo sredo Aristotelj, ktere ga je srednji vek imel prvaka vseh vednost, naša vednost in učenost bi ga omamila, na lik slabemu detetu bi stal pred obrtom, pred stroji, pred vojaštvom.

Astronomija je zemljo pretehtala, premerila nje visokost, globokost in širokost, preiskala je solčno telo in določila mehaniko na nebu. Prirodoslovje je opazilo skrivnostne moči, ki delujejo v notranji zemlji; določilo je postave telesnemu svetu in je skušalo za dušne čutljeje dokazati pravilnost z matematiško spregledljivostjo. Koliko pa je prirodoslovje storilo, ko je vpeljalo te vednostne pridobitke za porabo v vsakdanjem življenji? Skoraj bi rekli, prirodoslovje je prerodilo obličje zemlje. Naj je pa že vnanji napredek, kar nikdo ne tají, velikansk nad vso mero, naj nas vnanji lesk naše moderne kulture še tako očara, vendar ni treba posebne bistroumnosti, da zapazimo, kako gré naš tolikanj olikani svet vendar-le navzdol. Vsi tisti, kterim je vnanjost bistvena pri stvari in takih je povsod največ, bi imeli za preveliko pregreho, ako bi kdo le dvomil, da bode vse to ob kratkem drugače. Kaj! vsa ta imenitnost, taka sijajnost ima obledeti. Pri toliki učenosti in razsvitljenosti naj bi bile naše socialne razmere ob kraji brezna? Toda kaj se hočemo čuditi, vsi ki tako mislijo, ne morejo pogleda naprej obrniti, čutni svet jih mami in slepi, da ne vidijo, kar je nad čutnostjo.

Nikdo ne more tajiti, da je v našem veku mnogo tacega, kar se je pokazalo na površji v starem Rimu preden je to mesto izrekel sodbo samo nad saboj. Pod rimskimi cesarji je človeštvo doseglo visoko stopinjo omike. Ponosni smo na svoje izobraženje, a vendar v primeri z Rimci v marsičem

LISTEK.

Zadnji samotar.

Izviran zgodovinski roman.

(Spisal Podvigenjski.)

(Dalje.)

„Ej, veste kaj, sosedje ljubi“, odgovarja zani-mivo Ampak ter stopivši k njima prav blizo pošepne: „Ta Vigenjski, Vigenjski, pravim, mladi Vekoslav, ta je grofov ljubljeneec, ima ga rajši kot desno oko; bi stavil pete in glavo, da se bo po grofovi smrti vse zavalilo na Vigenj, vse, vse. Saj ni dne, da bi Vekoslav ne bil v gradu; in grof kar prestati ne more brez njega.“

„Saj prav praviš, Ampak“, priznava Šega, „meni se že dolgo kaj takega dozdeva. Glejte, glejte, raste mu premoženje, kakor gobe za dežjem. Saj moj oče, Bog mu daj nebesa! je pametil, ko ni na Vignji bilo ničesa, kakor gola skala, na katero so sezidali koč. Da prvi posestnik Vigenjski še naš deželan ni bil, da je došel, od koder solnce zahaja, tam daleč za morjem. In pojdite zdaj gledat na Vigenj,

kakor knez si je napravil pohoštvo, samo belega oranja ima za tri tedne, največi in najlepši vino-gradi v Branici so njegovi, dolžan mu je cel Kras; pa kaj, saj veste, kako gosposko je vse pri tisti hiši.“

„Ali kaj vam še povem, ljubi sosedje; bote videli, ali ni Ampak dober prerok. Veste, da grof Anton, spod Skale, pravim, grof Anton in naš Kobencelj sta prva prijatelja.“

„Res, velika prijatelja“, prestriže mu govor stric Šega, „sem slišal, da ga vabi že spet za roženkransko nedeljo v Štanjel, in da pride še veliko druge gospode.“

„Ali znano vam je tudi“, nadaljuje Šega, „da spod Skale nima nič moškega zaroda, le eno hčerko ima, lepo Julijo; tedaj bo treba enkrat iskati zeta, moža pravim Juliji, a Julija prinese zetu za doto grad pod Skalo in Obročjo goro in Cvetličnik, in kaj vem, kaj še vse kdo more naštet, kar ima grof Anton. In pravim, Bog vé, ali bi ne mogel biti ta zet še Vekoslav, poslušajte dobro, Vekoslav z Vignja? Ne rečem, da gotovo, ali morda . . .“

„Ej, ti imaš pa dober nos, Ampak“, hvali stric Šega, „izvohaš zajca, še prej ko je rojen.“

„Bote videli, sosedje“ — trdi Ampak.

„No, Ampak, ali ne veš pa, da Vigenjski ni zlahtnega stanu, in zlahtniki se ne ženijo, kakor le z zlahtniki“, ugovarja Šega.

„No, res“, pravi Ampak, „toda grof Anton na to nič ne gleda, saj je bolj priprost, kakor vsak kmet; ondan-le so pravili, da je vozil gnoj z Obročja Stivke, kjer so imeli orati za repo. In pa, Vigenjski ima denarja, denarja več ko kterikoli grof, in za denar se dá v naših časih rudeča kri prebarvati v plavo. Kaj to, par tisoč za Vigenjskega.“

„Prav praviš, Ampak“, pritrdita mu sosedata.

„No, kaj pa vraga toliko zidajo na Gradišči“, vpraša naenkrat Jerančev radovedno. „Nikdo mi ne vé kaj gotovega povedati.“

„Zidajo že štiri tedne“, pravi Ampak, „kmalo bo poslopje dokončano; ali čudno prav čudno se izdeluje to stanovanje, kdo je še kaj takega videl? Še v Trstu mislim ni tako čudne hiše.“

„Kdo pa pride gor stanovat?“

„Je že v Gorici, neki gospod, ki si je izvolil tam gor prebivati“, odgovori Ampak.

„Odkod pa je prišel?“

„Bog ga vedi, nikdo mi ni bil v stanu povedati; pa saj veste kako dandanes, vse po svetu križem

zadej. Ako zunanja olika in oglajen okus v življenji more človeka omečiti, potem je bilo rimsko cesarstvo pod Trajanom prav blizu temu smotru. A pri tem, ko je rimsko cesarstvo dospelo na tako sijajno stopinjo zunanje olike, je vse svoje moči potrosilo. Ker vzrok propadu je bil ravno ta, da mu je zmanjkalo moči, obdržati se na taki stopinji, še manj pa napredovati. Sedaj, ko nekteri vidijo vse črno, ni menda dobro govoriti o tem, kar so Rimci pisali o značaji svojih vrstnikov, vendar ako hočemo pokazati, da so nekatere socialne razmere našega veka podobne onim za Nerona in Domicijana, treba je, da pokažemo na tiste hudobije, ki zastrupijo vse npravstveno življenje, kakor pri Rimcih tiste dōbe, tako so tudi pri nas, saj po nekodi, postale neznozne in nezdravljive. Rim je prišel do vrhunca materialnega napredka, pa se ni mogel ohraniti na ti stopinji. Razrušile so se vse državne vezi, država se je obrnila na slabo, zginila je nekdanja npravnost, vse je postalo podkupljivo; poštenje, zvestoba je zginila, kjer je denar, tam je pravica, obup se je lotil najboljših Rimcev v ti dōbi. Življenje nima vrednosti, tako so Rimci klicali ob časih največje moči. Da ni bila to prazna beseda, nam kaže ogromno število samoumorov v tisti dōbi, vzroka ni bilo družega, nego da so se naveličali živeti. To je bilo grozno. Toliko izobraženosti, toliko leska toliko duševne in gmotne moči, pa vendar ni vredno živeti. Človek tako bogat na zunanji omiki, tako odličen po vědi in umetnosti, pa tako ubog v kreposti, pa brez uma tega, kar mu je v zveličanje, brez upanja, da bi bilo kedaj bolje ter ne najde v sebi ne poguma, niti moči, da bi prenašal trud in napor v življenji! Samo umor je bilo edino dejanje, s čemur se je ponašal ošabni Rimec na najvišji stopinji svoje omike.

Hvala Bogu! tako daleč še nismo prišli, kakor so Rimci prišli proti koncu ljudovlade, in ne moremo reči, da se ljudje samomorē, ker so popolnoma obupali nad sedanjim položajem svetā, vendar ne smemo zamolčati, da se pri nas tudi zagovarja in nekako povečuje samomor, tako, da se more beseda Plinija obrniti tudi na naš vek, da si nekteri ne želē drugega nego smrti, in sicer nagle smrti.

Zločinstva v modērnem veku se znajo bolj pokriti in tudi zločinci so nekako bolj olikani, ker nimajo tako energične volje. Naš svet vendar ni še tako brezbožen in brezumen postal, da bi se kdo samomori, kakor nekda j govornik Albuty, samo, da bi se o njem kaj govorilo in pisalo, pa vendar preveč daleč od tega že nismo. Žalostni samomori med mladino po visokih, včasih tudi po srednjih šolah, kažejo, da se paganska načela prijemajo tudi naših izobražencev. Le predobro so si zapomnili, kar piše Seneka: Le uboga para, le najbolj navadna me vža čaka s smrtjo do skrajne sile; poštenovič se briga le za to, kakšno je življenje, a ne kako dolgo traja, veleumni ne ostajajo radi zaprti v tem telesu, treba je gledati, da se s častjo umrje, a ne kakor navadni človek z velikim hrupom; modri in veliki možje imajo več vzroka, ukratiti si življenje, prostaki pa več vzroka ostati v življenji. Žalibog, da se akademična mladina, ki je vendar poklicana razširjati omiko in duševno življenje, okuževa s ta-

kim nauki. Žalibog, da se še danes hvali in pove- ličuje velikodušnost petinsedemdesetletnega starca Silija Halika, ki je pil strup, da mu ni bilo treba prenašati telesne bolečine v starosti, niti ne gledati, kako da ne more živeti tako elegantno in fino, kakor nekda j v mladih letih.

(Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. oktobra.

Notranje dežele.

Kakor nam z južno železnico, prav tako godi se *moravskim Slovanom s severno*. Tudi ondi je mnogo takih uradnikov nastavljenih po slovanskih krajih, ki ne razumejo dosti ali pa prav nič českega jezika, pri vsem tem pa še ubogim Slovanom nagajajo, kjerkoli morejo. Da se pri takih razmerah narod ne počuti dobro, je popolnoma umljivo. Zato se bodo pa tudi zastopniki njegovi v državnem zboru potegnili, kedar pride zopet razgovor o severni železnici na dnevni red, da se moravski Slovani ne bodo več dajali v roke železniškim uradnikom, kateri bi jim v službi nagajali, namesto da bi jim na roke šli. V ravno takem položaji smo mi z južno železnico. Obljubila nam je že zdavnej, da se hoče ozirati na potrebe našega ljudstva. Naš kmet je ravnopraven z nemškimi, da se smē v tistem razredu peljati, ktere ga si kupi; da bi pa po postajah tudi v slovenščini bral, kar mu železnica v nemščini na znanje daje, tega mu ni treba, ker ni narod na svetu zavoljo železnice, ampak nasproti. Da se mu blagō ravno tako sprejme, kakor nemškemu, in to če hoče tudi celō na kredit, če je namreč blago zato, da se do tedaj ne vsmradi, dokler ne pride v roke adsesatu, no kaj hočete več? Ali ni to zadosti ravnopravnosti. Da bi se mu za došlo ali oddano blago izročila tudi slovenska tiskovina — smešno! čemu le. Saj so na nemški ravno take številke, kakor bi bile na slovenski. Poglavitna reč je, da plača, zakaj — tega mu menda ni treba vedeti. No, sicer je pa južna železnica obljubila, da bo s časoma tudi Slovincem postregla. Čakati smo vajeni, toraj čakajmo, morda doživē zanamci enakopravnost.

Čehi v Budejovicah obrnili so se do naučnega ministerstva s prošnjo, da se jim napravi druga ljudska šola s českim učnim jezikom, ker so v dosedanjih prostorih tako natlačeni, da je po sto in več otrok v posamičnih razredih. Ni še dolgo, ko smo pisali, da je šolski nadzornik v ravno tej šoli po 40 otrok po tleh posajenih našel, ker niso imeli prostora po klopēh. Tedaj nadjali so se Čehi, da se bo sploh za nje kaj storilo, ker se nemški občinski zastop tako na vse pretege brani Čehom drugo šolo vstanoviti, če tudi postava to ukazuje, če je le 40 otrok za njo tukaj. Toda tudi tedaj so se zastonj nadjali pomoči. Sedaj jim ni družega kazalo, nego do naučnega ministra brzojavno obrniti se, da naj odpravi kričeče nedostatkosti, saj so česki otroci menda vendar taki ljudje, ki zaslužijo, da pri poduku v klopēh sedē in se ne valjajo po tleh, kakor živina. Upornost nemškega šolskega sveta in nemškega občinskega zastopa pa zasluži, da bi ju fotografirali in za večen spomin narodne ravnopravnosti v muzej obesili.

Huda se godi *avstrijskim podanikom* na Pruskem. Izgon žuga jim od prvega do zadnjega vsem, ki so slovanskega rodu. 16. prišlo je v Galicijo več takih nesrečnejev, ki so morali kar nevtogoma zapustiti dosedanja bivališča v gorenji Šleziji, kjer so dosedaj imeli trgovino s žitom in vinom. Če prav so ponujali pruski gosposki varščine

po več tisoč tolarjev, da bi se jim bivanje vsaj toliko časa ondi dovolilo, da svojo trgovino v red spravijo da dolgove potirjajo in kar je treba, je bila vsaka prošnja odveč. Morali so vse prepustiti božji previdnosti in oditi. Prusija ne poznā nobene milosti. Da tako postopanje posebno v Galiciji ne more dobrega sadu obroditi, je razumljivo. Vsled tega je Krakovski magistrat sklenil, da ne sprejme nobenega nemškega podanika v občinsko zvezo. Saj res, kam bode pa Avstrija prišla, če za njene podanike na Nemškem ne bo prostora. Nemcem naj bi se pa pri nas košatili? Če sta Nemcem katolicizem in Slovanstvo tolikanj zoperna, da si ne vedō druge pomoči proti njima, kakor le z izgonom dotičnih ljudi, zakaj bi se Avstrija ravno tako ne bala Prusjanizma po svojih pokrajinah, čegar korenine so se tu pa tam že precej globoko prijele. Venkaj ž njimi!

Židje obhajajo začetek svojega novega leta dne 10. septembra. Pri tej priliki toži židovski časnik „Selbst-Emancipation“ o pretečenem 5645. židovskemu letu tako-le: „Kolikokrat leto mine, se večni Izrael čuti prevarjenega v svojih nadah in mora zdihovati: Tudi to leto bilo je polno židovskih solz, kot poprejšnja leta. Sovražno vpitje zoper žide je v tem letu še glasneje postalo ter se razlegalo po vsem svetu. Trpljenje našega ljudstva je še večje in njegov položaj še težavnejši postal. (Po tem takem je vse na svetu krivično in zlobno, le ubogi Izrael je zatirano nedolžno jagnje.) Antisemitizem je divjemu viharju enak grozovito besnil proti nam ter je podrł skoraj vsa mlada drevesca židovske pridobitve z zadevah novodobne enakosti vseh ver in stanov — eno za drugim. (Toraj je francoska revolucija in vse zlo, katero je iz nje izviralo in še izvira, priznано — židovsko delo.) Toda če se ozremo nazaj na pretečeno leto, moramo z veseljem pripoznati prav lep napredek pri židovstvu v narodnem obziru, s katerim napredkom se lahko tolažimo pri vsem hudem, ki nas je zadelo, kajti nameravano vresničenje židovsko — narodne ideje, bo izvir vse naše nesreče zamašilo.“ To vresničenje pa nahaja „Selbst-Emancipation“ v pridobitvi svete židovske dežele in naselitvi Palestine po židih. Bog jim daj srečno pot!

Vnanje države.

Srbiji deklaracija, ki so jo poslalniki v Carigradu zveržili, prav nič ne ugaja in kakor za odgovor na-njo še vedno s svojo vojsko bolgarsko mejo oblega in se menda kralj pripravlja, da bo sprejel vrhovno povelje čez tri vojne kore, ob enem pa, da bo napravil glavni tabor ob bolgarski meji, katero misli v sredi drugega tedna prekoračiti. Skoraj vsi listi prinesli so novico, da so Srbi že prekoračili bolgarsko mejo; naš sobotni telegram je rekel, da to ni res. Če jo pa v resnici mislijo prestopiti z vojsko, bo Srbija s tem dokazala, da ji ni za združenje narodov in ne za narodno pravo, temveč le edino za pridobitev zemlje. Tega ji pa dandanes izvestno ne bo nihče odobraval. Bolgarija ni kraj, kjer naj si Srbija svetā išče, pač pa je Turčija za to vgodno polje. Dalje sobotni telegrami tudi še navajajo, da je vojaško upravnistvo naročilo, da naj se takoj suhor (prepečenec) med vojake razdeli. Minuli teden, 16. t. m., so celo noč delali v državni tiskarni in so se za delo odbrale le popolnoma zapu-panja vredne osebe, ker je tajnost, kar so delale. Kakor se sodi, tiskal se je kraljevi manifest in pa vojni oklic. — „Länderbanka“ je prevzela skrb za vojaško obleko, kar je 10.000 mož potrebuje. Če tudi morda tukaj navedeni telegrami niso po vsem resnični, kar do celega vendar ne bodo zlagāni; Srbija toraj na vse bolj misli, kakor pa ravno na mir. Misel, da bi združena z Grško postopala in Bolgarsko razbila, tudi še ni ovržena. Le toliko se čuje, da če bi Srbija trmoglavno dalje silila, potem bodo velesile druge strune proti njej napele.

Šest tisoč *Bolgarov* zbralo se je v petek pred

gré. Posebno pa ta gospōda okoli leta kakor črne muhe in ravno tam poseda, kjer je kmet najmanj more strpeti.“

„No, gotovo pa hodi lizat med“, dostavi Jerančev, „saj pri kmetih je najslajši.“

Že so v teh pregovorih dospeli do Vigenjskega doma, ko naenkrat začujejo za seboj moške stopinje. Ožrši se zagledajo pred saboj Vekoslava, njemu na desnici koraka že priletel gospod: priprosto oblečen, visoke škornje ima, a na glavi širok črn klobuk: le črnikastra barva njegove obleke, posebno pa zavratnik dajo v njem spoznati duhovnika, a tudi brez tega bi se ne mogel dolgo zatajiti, izdā ga že prijazen nekako duhoven obraz, ter izraz duhovne resnosti, kakoršna se vtisne le onemu, ki je že več časa sam duhovno živel in druge duhovne vodil.

Stopita na Vigenjski dom. Na pragu pred hišnimi vrati najdeta Ceneta, ki skrivno pogleduje v vežo čudnega gospoda. Ta je bil namreč še vedno zamišljen v svoje študije in je neoremično stal pri mizi. Še le ko vstopi Vekoslav z gospodom Poljan-
cem, se zavē, uravnavši si naočnike in potegnivši iz žepa pismo, stopi trdo in postavno pred Vekoslava

in se mu prisiljeno mehanično pokloni, rekoč: „Tū moje poverjenje.“

Vekoslav sprejme pismo in bere:

V imenu cesarjevem.

Krišpin Geravs. Po volji cesarjevi od Tržaškega namestništva poslan v Štanjel, ko izvanreden ces. komisar, da skrbi za strogo in točno izvršbo vseh ces. ukazov, ki so se že in se imajo v kratkem razglasiti. Slavnemu županstvu v Štanjelu se naroči, da preskrbi ces. komisarju dostojno stanovanje v Štanjelu in da mu je pomožno v njegovem poslu.

Od c. kr. namestništva v Trstu.

Baron Zinzendorf.

Bil je pa Krišpin Geravs rojen tam nekje v nemški Šleziji, kot podložnik avstrijski, zdaj pa, ko je po vojskah s Friderikom Velikim Avstrija morala odstopiti del Šlezije, stal je njegov dom v pruskem kraljestvu. Toda Krišpin ostal je vedno zvest Avstrijec in kot tak služboval že več let po Českem in Moravskem kot davkarski uradnik in komisar. Bil je trd Nemec, a lomil je tudi česko in nekako čudno zategoval. Učil se je bil pa Geravs v mladih letih po raznih mestih, potovaje od kraja do kraja, kakor

tisti večni študentje, katerih mati narava ni posebno obdarila. Zašel je bil tudi v Halo in tam poslušal slavnega filozofa Wolfa. Ta filozofija mu je kaj posebno ugajala, kakor da bi bila nalašč zanj stvarjena. Prisvojil si je popolnoma Wolfovo filozofično številjenje, znal je vsako reč natanko vpredeliti, razdeliti in podretiti, vse strogo matematično dokazati, da je nasprotnika kakor z vrvmi zvezal, tako, da mu ni dal še ziniti ne. Nikdar ni ničesa dokazoval, da ne bi štel, in sicer na prste; začeniši z mazincem na levici navajal je svoje razloge: prvič, drugič itd. po prstih levičnih, a potem prišel je na desnico in navadno ne pred jenjal, dokler nj prišel do pavca na desnici; tedaj se le je rekel: iz tega sledi, da je reč tako in tako, kar mi je bilo dokazati. Potem pa je ponosno naočnike z nosa na obrvi pognal in srpo v človeka oči vprl, kakor da bi ga hotel prebosti. Tak je bil Geravs Krišpin. In ko je začel cesar Jožef vladati, je zanj napočila zlata dōba, ker vstvarjen je bil za birokratizem, in ta zanj, tako, da se mu je v dušo in telo, v misli in vsa dejanja upodobil.

„Župana ni sicer doma“, odgovarja mu Vekoslav, „vendar pa hočem koj vstreči Vaši želji, gosp. komisar; bote blagovolili stanovati v občinski hiši v

knežjim konakom, da so mu napravili čestitanje. Knez se jim je jako prijazno zahvalil za domoljubje, ljubezen in vdanost, ter ob enem za zaupanje, katero imajo do njega. Združili smo se, pravi knez, ker smo vsi to želeli, da smo pod enim knezom in da imamo ene in iste postave. Mi nimamo nikakih zlih nakanov do Turkov. Z božjo pomočjo si bomo že vtrdili splošno željo, da združeni ostanemo. Ministerski svet je sklenil, da hoče v načelu pripoznati, kar so poslaniki v svoji deklaraciji nasvetovali. Vsebina tiste deklaracije je pa taka-le: Na predlog Ruske sošli so se poslaniki v Carigradu, da se posvetujejo o skupni izjavi glede iztočne Rumelije. Taka izjava je potrebna za ohranjenje miru in da se po nepotrebnem kri ne preliva, dokler da države same ne ukrenejo v tem oziru, kako in kaj. Deklaracija hvali postopanje Sultanovo, ki si prizadeva, da bi ohranil vladarjem njihove pravice in se poslaniki nadjajo, da bi Sultan tudi na dalje pri tem mišljenji ostal. Poslaniki dalje grajajo in obsojajo dogodek v iztočni Rumeliji, za katere odgovornost ondašnjim vodjem pripisujejo. Od Bolgarov zahtevajo, da ne bi nikakih vojakov ob meji kopičili, da bi oboroževanje ustavili in se k redu povrnili; kajti ni se jim zanašati na podporo od nikake velesile. V tem smislu pisana je deklaracija, katero so zastopniki velesil ob enem izročili v Carigradu visoki porti in v Sofiji bolgarski vladi. Ob enem so pa agenti velesil v Sofiji za to skrbeli, da so izročevanje deklaracije Bolgarov, ob enem priporočili, da če so pametni, naj nikari dalje ne oborožujejo, ker bi se jim sicer slaba znala goditi. Na visoko porto napravila je deklaracija jako ugoden vtis in je sultan takoj dal sklicati izvanredno ministersko konferenco.

Grkom je kar od kraja kri zavrela in se nič več ne pečajo z vprašanjem: Ali hočemo začeti, ali ne? temveč z onim: „kako moramo začeti postopati nasproti današnjemu položaju, če se hočemo ohraniti na površju? V boj moramo, tako piše Dr. D. K. v „Tr. Tagblattu“ in ondi zmagati ali pa umreti, drugače nam tukaj ne kaže; če se bomo na to zanašali, kar nam bodo velesile v svoji modrosti priznale, bomo izvestno poginili, tako bodo skrbele za nas. Še se pretaka stara junaška kri po naših žilah in še nismo pozabili da smo imeli nekdanj Leonida med nami. (Sedajni Grki pa nekdanji!) Može kakor so Marco Bozzari, Miaulis, Kanaris, in Kolokotronis dokazali Vam bodo, da narodna moč ni še izmrla med nami. Kdo se še ne spominja oblege Missolunške? Tisto navdušenje, ki nas je tedaj kviško držalo, podpiralo nas bode tudi sedaj. Še se zna Grška boriti in če je treba, za svoje brate past. Gorje pa ti grški narod, če boš križem rok čakal, kaj ti bodo drugi določili!“ No, mož ima pogum, to se mu vidi in tudi opravili bi nekaj Grki, ko bi se v zvezi z Bolgari in Srbi skupno zagnali na zatiranje Balkana na pojemajočo Turčijo. Da bi pa sami kaj prida opravili, o tem pa že nekoliko dvomimo, če prav se s pravim navdušenjem z malimi močmi več doseže, kakor pa z mnogobrojnimi kardeli, v katerih pa ni pravega duha.

Ruski car zaukazal je odposlati nekaj telegrafskih naročil svojemu diplomatskemu agentu v Sofijo. Nekaj od teh je našim čitateljem že znanih. Car pravi, da mu ni nič všeč, da so se Bolgari brez ruske vednosti in dovoljenja dvignili; zato pa tudi prepoveduje ruskim častnikom, da bi se vdeleževali vstaje, bodisi v bolgarski, bodisi v ruski armadi. Knez Kantakuzene mora ostati še dalje v Bolgariji, vendar pa mora takoj odložiti posel vojnega ministra. Caru je ta revolucija tem manj po godu, ker se je izvršila brez njegove vednosti in vendar je njemu poleg svojih podanikov blagor Bolgarov in skrb za vse druge balkanske narodnosti čez vse pri srei. Rusija se je nadjala, ker je bolgarsko vprašanje pričela, da ji bo knežnja vlada popolnoma zaupala ter se le po tem ravnala, kar ji bo ruska vlada nasvetovala. Ker se je pa knežji vladi zljubilo samostavno postopati in se za cara in

njegovo vlado nič več ne briga, se je caru umestno zdelo, da je vse ruske častnike iz bolgarske vojske domu poklical, ker je njihovo službovanje pod takimi okoliščinami nemogoče. Kneza Aleksandra car še vedno ne more prav lahko, pa se bo že zopet potolažil vidoč, da je knez Aleksander mož na pravem mestu, ki ima poleg odločnosti tudi jako modro glavo. Marsikak drug Aleksander porabil bi bil navdušen narod za svoje namene, in bi ga bil v grozovito vojsko zapletel. Aleksander tega ni storil. On si ne želi zemlje pridobiti, ampak je le ponudeno združenje Bolgarov sprejel, kakor se mu je ponudilo; tega se bode tudi držal. Tako moder, nesebičen politikar mora pa konečno tudi ruskemu caru všeč biti.

Izvirni dopisi.

Iz Vinice poleg Kolpe, 16. oktobra. Včeraj, 15. oktobra, vršila se je tu redka slavnost, katero bodo dolgo pomnili odrasčeni, kakor tudi nežna mladina; blagoslovil namreč in prometu izročil se je novi most čez Kolpo, ki veže Kranjsko s Hrvatsko. Leta 1883 položil se je temelj lepemu in prekoristnemu mostu; že tisto leto se je precej dela napravilo, ker bilo je vgodno vreme. Leta 1884 se je delo nadaljevalo, a ni bilo kaj plodonosno, ker voda delala je velike ovire, ter priprave za zidanje odnesla ali tako poškodovala, da ni se videlo potem na koncu leta posebnega napredka. Letošnje leto se je pa veličastna stavba izvršila in 15. t. m. slovesno blagoslovila ter javnemu prometu izročila. Most je 125 metrov dolg in počiva lesena stavba na 9 lepih iz rezanega kamna zidanih stebrih, katerih 7 je v vodi in 2 na kraju, od obeh strani, od Kranjske, kakor od Hrvatske so se napravile do mostu primerne dovozne ceste.

Podjetnik dela bil je gosp. Miko Šubašič iz Vukovegorice na Hrvatskem, ki ni štedil denarja za stavbo, ker hotel je stavbo pravilno in trdno izvršiti, a ne polovičarsko. Zidarsko delo so vodili pod vrhovnim nadzorstvom kr. nadinženirja g. Bedekoviča, g. Avgust pl. Pisačič in g. Otokar Kral, a lesena dela pa je izvršil tesarski mojster Melhior Bricel, rojen Ljubljanečan, stanujoč v Karlovcu. Vsa čast gospodom inženirjem.

Ko se je določil dan blagoslovljenja in otvorjenja mostu, mislilo se je takoj, kako ta pomenljiv dan proslavljati. Na vsaki strani mosta bili so železni oboki in celi most je bil z zastavami okrašen; na kranjski strani stal je še lep slavolok, okrašen z zastavami in napisi v sredini. Napis proti Hrvatske je bil: „Dobro došli bratje Hrvatje“, a na drugi strani: „Sloga jači, nesloga tlači.“

Ob 9^{1/2} zjutraj napotimo se Kranjci od šole, kjer smo se zbirali, proti mostu. Naprej je korakala šolska mladina z nadučiteljem in učiteljem, potem č. g. župnik Jurij König v cerkveni obleki, zatem zastopnik deželnega odbora g. Müller, inženir g. Wižnicky, načelnik cestnega odbora, g. Vrtin, g. Malič, župan Viniški in mnogo drugega ljudstva, kar ga že preje ni dospelo na slavnostni prostor. Med zvonjenjem zvonov in pokanjem možnarjev, prišli smo na most do sredine, kjer so nas čakali hrvatski zastopniki z g. podžupanom iz Karlovca, Štefanom Kovačevićem na čelu. Prvi poprime besedo g. nadinženir Bedekovič, za tem so govorili g. Müller, g. podžupan Kovačević, g. notar Lončar

in g. župnik König. Ko je g. podžupan zaklical trikratni „živio“ presvitlemu cesarju, zaklical je zbrani narod svoj srčni „živio“, šolska mladina pa je pod vodstvom g. nadučitelja Trošta zapela cesarsko pesem, katero so vsi odkriti poslušali. Na to blagoslovil je č. g. župnik most, hodé po eni strani gor, po drugi dol, naposled blagoslovil še reko Kolpo. Ko se je zvršilo blagoslovljenje, izročil se je most javnemu prometu. Gospodje pregledniki začeli so pregledavati delo; šolska mladina pa se je veselila tega, kar ima priti. Gosp. podžetnik Šubašič je dal namreč speči tri janjce, in ta pečenka se je razdelila s kruhom in vinom med šolsko mladino iz Kranjske in Hrvatske. Vsih skupaj bilo jih je nekaj čez 300 otrok. Res, poseben prizor gledati mladino po mostu sedeti ter kruh, meso in vino glasno žubore povzivati. Hvala g. Šubašiču!

Ob 1. uri popoldne zbrali smo se k slavnostnemu obedu, ktereja je ukazal g. podžetnik pri g. županu Maliču prirediti. Tu so se med živahnimi pogovori vršile mnoge napitnice in hrvatski gospodje so pokazali, da so res mojstri za to. Pa tudi so pokazali, da čutijo z narodom; ker podali so se med narod, ki se je v družih sobah veselil. Bili so navdušeno sprejeti. Poslala sta se tudi dva telegrama, eden na gosp. bana v Zagrebu kot pokrovitelju stavbe, drugi visokorodnemu gosp. grofu Thurnu, deželnemu glavarja v Ljubljano.

Največje zasluge pa ima pri tem mostu gosp. Ivan Stariha, proslavljen z zlatim križcem za zasluge, kateri se je mnogo let trudil, da je izprosil most. Niso mu bila pota predolga ne v Karlovec, ne v Zagreb, ne v Ljubljano; tudi ni novec štedil, ampak žrtvoval je mnogo in sad njegov stoji blizu njegove hiše, nad katerim se raduje; in to mu je plačilo, poleg hvaležnosti sosedov, kranjskih in hrvatskih.

Ko se je imela dati v najem mostovina, ktera je bila določena pri sl. deželnem odboru v Ljubljani s porazumljenjem sl. vlade v Zagrebu; zopet napravil se je blagi čin. Gosp. Stariha je namreč zopet posegel v mošnjiček in v zakup vzel mostovino do novega leta ter plačal za to 62 gld. 50 kr. Če pa misliš, dragi bralec, da bode g. Stariha v kolibi sedel in voza čakal, se motiš. Ravno zato je vzel omenjeni gospod mostovino v zakup, da bode vsak prosto se vozil po mostu, in s tem bo prihranil revnemu vozniku marsikak groš. To je slavni čin, in tu je pokazal g. Stariha zopet svoje veselje nad mostom. Do novega leta smo toraj prosti, kaj bo potem, bomo videli, ako doživimo. Slava toraj g. Starihu! Naj bi se srečno čez most vozili!

Ksaver.

S Štajarskega, 18. oktobra. (Verska šola.) Nezadovoljnost z modérno šolo raste od dne do dne, ker se ljudstvo vedno bolj prepričava, da ne gledé na to, da imajo katoliški stariši pravico zahtevati, naj se njihovi otroci v šoli po katoliških načelih odgajajo in podučujejo, tudi njeni vspehi nikakor ne odgovarjajo ogromnim stroškom, ktere ljudstvo nova šola stane. Najbolj očitno se ta nezadovoljnost kaže v tistih pokrajinah naše države, kjer še verski čut zmaguje nad brezvernim liberalizmom, kakor postavim na Tirolskem in sicer povsod, kjer katoliki ne dremlejo.

Tirolski poslanci so kmalu potem, ko je bil letos novoizvoljeni državni zbor sklican, v Hohenwartovem kljubu želje in pritožbe svojih volilcev v šolskih zadevah razložili ter zahtevali, da se naj ta reč državnemu zboru predloži ter šolska postava po postavni poti v tem smislu prenaredi. Tirolskim poslancem se je pridružil tudi naš poslanec gosp. Mihael Vošnjak, ter je izjavil, da tudi štajarski Slovenci želijo versko ljudsko šolo, kar se je v klubu z veseljem na znanje vzelo.

Mi smo hvaležni, g. M. Vošnjaku, da se je pri tej priliki oglasil, in jako nas veseli, da je on takoj v začetku svojega delovanja v državnem zboru pokazal, da pozná želje svojih volilcev in da je tudi pripravljen pri vsaki priliki se za-nje potegovati. Srčno želimo, da bi Hohenwartov klub po tej poti dalje šel, ter to reč kmalu tudi v državnem zboru sprožil; s tem bi vsemu katoliškemu prebivalstvu veliko vslugo storil, sebi pa še večje zaupanje pridobil. Katoliško prebivalstvo, ki je po deželah v državnem zboru zastopanih v ogromni večini, želi in zahteva versko šolo, v kateri bode katoliška vera podlaga otroškemu poduku in odgoji, kar se zdaj žalibože le ondi nahaja, kjer je g. učitelj sam vnet

Štanjelu; tri sobe bote imeli lepo in snažno prirejene. Toda zdaj skažite mi čast, da ostanete danes tukaj pri obedu.“

„Tega pa ne morem, tega pa ne smem“, se odteguje Krišpin. „Ne smem, in sicer zaradi sledečih važnih vzrokov: prvič, ker ces. uradnik ne sme prijetliti se s podložniki, to bi znalo a) omehčati ga, da bi ne mogel strogo in brezobzirno postopati, b) ponižal bi se preveč in izdal svoje dostojanstvo, c) podložniki sami bi zgubili strah in spoštovanje do njega, tako, da bi jim ne mogel ničesa z) niti zapovedati, 2) niti prepovedati. Drugič prepovedano je ces. uradniku prijazniti se posebno z občinskimi predstojniki, ker ti bi znali misliti, da so z ces. uradniki enakopravni, kar je pa neresnično, to razvidimo a) iz definicije ces. uradnika: ta je namreč oko vladarjevo, ali kakor drugi uče, desna roka, b) iz definicije občinskega predstojnika: to je enota, ktera je ničli, t. j. občini predstavljena od samega vladarja; vidimo tedaj, da ces. uradnik svojo oblast zajema iz same državne visosti, ktere konkreten izraz je vladar, občinski predstojnik pa iz občinske praznote — ergo. Tretjič ces. uradnik prejema svojo plačo in od te se

ima živiti; ker ako bi hotel gostiti se pri podložnikih, bi pil iz dveh virov ali pa prav za prav logično govoriti pil bi iz enega vira po dveh cevih, zgoraj in zdolaj, tam od cesarja, tu od podložnika; a to bi zaviralo rast države in nacionalnega bogastva. Iz vsega tega se toraj razvidi in je eminentno dokazano, da ces. uradnik, v tem slučaju jaz Krišpin Geravs, prvič ne morem, a drugič ne smem sprejeti vašega vabila, kakor sem rekel zgoraj. Konečno prosim, da mi daste človeka, kateri me popelje v Štanjel pokazat mi moje stanovanje.“

Tako govorivši se obrne proti mizi in jame hlastno grabiti skupaj svoja pisma ter zloživši jih v precej debel sklad, jih poveže z rudečim trakom, potem sname klobuk s klina na zidu in se s papirno culo pod pazduho napravi na pot. Med tem je Cenetu došlo povelje „čudnega gospoda“ v Štanjel spremiti. Molčé in s strahom je ubogal; vstopil se je kakih deset korakov pred-nj in med potom vedno po strani nazaj pogledoval, da ne bi mu „čudni gospod“ preblizo prišel.

(Dalje prih.)

katoličan, na kar se vendar ne smemo preveč zanašati.

Tirolski poslanci in g. M. Vošnjak, ki so to reč sprožili, so si s tem v resnici zaslužili javno priznanje avstrijskih katoličanov tembolj, ker je upati, da bode se sedanji državni zbor pri reformi šolske postave tudi na druge potrebe in pravične zahteve bolj oziral. Zlasti nam štajarskim Slovincem bi jako vstregel, ko bi v bodoči šolski postavi tudi naše narodne pravice bile bolj zavarovane, kakor do zdaj ter bi mi katoliški Slovenci v resnici imeli katoliške in slovenske šole za naše katoliške in slovenske otroke. Prav za prav bi ljudska šola morala vedno taka biti, vendar mi bomo popolnoma zadovoljni, ako le kmalu taka postane.

Domače novice.

(„Sokol“) pristopil je za podpornega uda akademskemu društvu „Slovenija“ na Dunaji.

(„Sokolovi“ „Jour-fixi“) pričnó se v soboto zvečer 24. t. m. v Ljubljanski čitalnici. Prvemu je reditelj odbor sam ob jako zanimivem programu. Začetek ob 8. uri zvečer.

(Čast. gosp. Josip Resnik) je nevarno bolan. Se priporoča v molitev znancem.

(Umrli je) č. g. drd. Pavel Hirše, duhoven Budjeviške škofije, na grajščini Windischgrätzovi pri Planini. Bil je jako nadarjen, marljiv ter sploh izgledega obnašanja. Zarad bolehnosti je mogel izstopiti iz Avguštinyeja. Pred kratkim je bil spremil svojega brata v Ljubljansko semenišče in si menda na tem potu nalezal smrtno kal bolezní, ktera ga je prerano, prav še v cvetju življenja, vzela iz sveta. Pogreb bo v torek ob 9. uri. R. I. P.!

(† Č. o. Peter M.), dominikanec, prior v Šopronu na Ogerskem, umrl je 6. t. m. na Dunaji še le 42 let star. Zavolj bolne noge peljal se je na Dunaj, tam ga legar pograbil v najboljših letih. Čast. duhovnikom Lavant. škofije vodil je pokojni č. o. Peter I. 1877 duhovske vaje na Slatini. Gotovo je še vsem, ki so ga slišali v blagem spominu, zlasti na njegove „konzideracije“ gotovo še nobeden ni pozabil. Bil je krepke postave ter je imel nenavadno čvrst glas. Vsem, ki so ga poznali, priporočuje se v pošteno memento!

(Štiridesetletnico) obhajal je včeraj zapovednik deželnega orožništva c. kr. major Gramposich.

(Imenovani) so pravni praktikantje gg. Franc Kobler in Adolf Rožanec v Ljubljani ter Karol Grebenec v Novomestu za avskultante.

(C. kr. namestništvo v Gradci) dovolilo je čitalnico v Št. Lorenci v Puščavi, kjer so Slovenci letos prvič zmagali pri volitvah v državni zbor.

(300 goldinarjev) podaril je Mariborski škof za zgradbo kapelice v ondašnji bolnišnici.

(Nove zvonove) blagoslovili so včeraj popoldne pri novi kapelici šolskih sestra v Mariboru.

(Podružnica) društva sv. Cirila in Metoda napravila se bo v kratkem času v Mariboru.

(Griza) prikazala se je na Štajarskem okoli Št. Jurja in sv. Jakoba jako huda.

(Štajarske železnice) si bodo morali ondašnji prebivalci sami delati, če se bodo hotli po njih voziti. To pa ne velja le za železnice po Malem Štajarju, temveč tudi za one proge po nemških pokrajinah sosedne nam dežele. Privatni zgradbi bodo toraj prepuščene proge Volšperk-Zeltweg, oziroma Judenburg. Dalje je baron Gödl svojim volilecem obljubil, da se hoče potezati za železnico iz Poličan preko Konjice v Slovenjgradec. To progo bi vsi Pohorci izvestno z veseljem pozdravili.

(Dosluzen častnik), zmožen slovenskega in nemškega jezika, krščanskega obnašanja, želi službe, najrajši pri kakem duhovniku ali kakem samostanu. Več pové Franc Kores v Rogateu na Štajarskem.

(Potres) čutili so v Celovcu predvčeranjem zjutraj ob 3. uri 57 minutah. Spremljalo ga je podzemsko bučenje. Okna so šklepetala, pohištvo se je pa majalo.

(Na korosko-tirolski progi) pričel se je zopet javni promet. Med postajama Thal in Mitterwalde treba je popotnikom prestopiti iz enega vlaka v drugega.

(Duhovske spremembe v Tržaško-Koprski škofiji.) Prestavljeni so č. gg.: D. Bullo v Trst k sv. Jakobu za duh. pomoč.; Janez Mahnič od sv.

Jakoba v T. v Kostabono za administratorja; Al. Mahorčič, iz Videmske nadškofije, iz Boljuna v Drago; Janez Mlakar iz Pazina na subsid. v Novake; Fr. Mujesan, od sv. Jakoba v T. k Mariji pomočnici ravno tam; Bern. Sever k sv. Jakobu v Trst; Anton Notar, iz Drage v Klanec; Janez Svet s Klanca v Ricmanje; Peter Franceschini, začasno sekulariz. iz reda sv. Frančiška, za adm. v Kostanejo; Frane Fonda za šolskega učenika v Griz. zavod v Koprú; Janez Slavec, bogoslovec, je imenovan špirituval in naučni prefekt v deškem semenišči v Trstu; J. Ivanič prejel je subdijakonstvo in dijakonstvo. Umrli so čast. gg.: 2. t. m. P. Adeodat Tupole, kapucin in začasni koop. v Milah; 6. t. m. Janez Kravanja, iz Goriške nadškofije, v Barki; Lor. Zartotti, mašnik še le od marca t. l., v Umagi.

(500letnica) Tržaške stolne cerkve sv. Justa obhajala se bode konec tega meseca in v začetku bodočega. Iz začetka bile ste ondi dve cerkvi. Leta 1385 združili so obe v eno, ktero je potem škof pl. Wildenstein 27. novembra blagoslovil. V spomin na to imeli bodo sledeče slovesnosti. Od 31. t. m. do 2. novembra bode izpostavljeno v stolnej cerkvi ves dan sv. Rešnje telo. V petek 30. t. m. ob mraku bode zvonjenje v vseh cerkvah Trsta in okolice nanzanjalo slovesno petstoletnico. V soboto 31. t. m. zjutraj. Pontifikalna maša Nj. Vis. milostljivega nadškofa Goriškega, dr. Alojzija Zorna. Popoldne večernice, pontifikant mil. škof Tržaški. V nedeljo 1. novembra: Pontifikalna maša mil. škofa Tržaškega. Ob 4. uri popoldne sloves. večernice, pontifikant Njeg. ekscel. prevzvišeni nadškof Ant. Grasselli iz Rima. V ponedeljek 2. novembra ob 10. uri popoldne. Pontifikalna maša Nj. ekscel. nadškofa Grasselli-ja. Popoldne ob 1/2 4. uri slov. večernice, pontifikant mil. škof Tržaški. Zadnji dan, to je 2. novembra bode po maši zahvalna pesem. Vsled petstoletnice ne bode posta Vsem Svetnikom 31. t. m., ampak je v isti namen zapovedan post v sredo 28. t. m. Vsi tisti verni, ki bodo omenjene tri dni spovedali, obhajali se in molili po zapovedi sv. Očeta ter obiskali cerkev sv. Justa, vživali bodo popolnoma odpustek, kateri se nanaša tudi za duše v vicah.

Telegrami.

Dunaj, 19. okt. Taaffe odgovarjal je na interpelacije o izgredih na Češkem rekoč, da vlada silno obsoja najnovejše nerodnosti, pri katerih ste prizadeti obe narodnosti, Gosposka in orožništvo storili so vse, kar so mogli. Vlada toraj očitane z vso odločnostjo zavrača, da bi Nemci na Češkem ne imeli zadosti varnosti. Dogodki v Trutnovem in Liberci niso bili kdo vé kako pomenljivi in so taisti že kaznovani, ki so jih provzročili. Najnovejši dogodki v Duhovem in Liberci pa niso še pojasnjeni, kdo da jih je provzročil in zakaj. Zarad dogodkov v Kraljevem Dvoru prišlo je 75 ljudi v preiskavo, med temi je župan in dva mestna odbornika, mestni odbor se je pa razpusil. Največkrat dala je povod narodnost, ki je z vso strastjo venkaj bruhnila; postavni pripomočki so jo zopet zadušili. Prav odločno toraj zavrača vlada očitane, da se je narodnostni prepir tudi že med vojake zanesel. Gosposki na Češkem se

je naročila podvojena pazljivost. Ako se bodo izgredi še enkrat ponovili na kateri strani koli, poslužila se bode vlada vse strogosti, kar jo le postava dopušča. Vlada se nadja, da bode spoznavanje mirnega medsobojnega življenja obeh narodnostij vedno več tal dobivalo.

Dunaj, 18. okt. Za adresni načert večine govorili so v soboto: Rieger, Bertolini in Šuklje. Proti pa Carneri, Heilsberg in Scharschmid.

Cetinje, 18. okt. Po razdelitvi velike množice streliva oklicala se je pripravljenost na boj.

Pariz, 18. okt. V Anamu pomorili so 7000 kristjanov in 10 duhovnikov-domačinov.

Umrli so:

16. okt. Franc Velepč, postreščka sin, 10 mes., Poljanska cesta št. 18, vsled vodenice v možganski kožici.

V bolnišnici:

15. okt. Peter Vodnik, kamnosek, 62 let, pleuritčni exudat. — Marija Kurent, kajžarica, 46 let, vsled raka v želodcu.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

19. oktobra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 85 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	82 „ 30 „
4% avstr. zlasta renta, davka prosta	108 „ 40 „
Papirna renta, davka prosta	98 „ 45 „
Akcije avstr.-ogerske banke	553 „ — „
Kreditne akcije	283 „ — „
London	125 „ 25 „
Srebro	— „ — „
Francoski napoleond.	9 „ 95 1/2 „
Ces. cekini	5 „ 93 „
Nemške marke	61 „ 60 „

Slomšekovih zbranih spisov

IV. knjiga:

„RAZLIČNO BLAGO“,

ravnokar izdana, dobiva se pri izdajatelju čast. gosp. Mih. Lendovšku v Makolah (Maxau bei Pölsbach) po 1 gld. s poštnino vred. Tržna cena po knjigarnah ji je 1 gl. 40 kr. za trdovezan, 1 gl. 30 kr. za broširan iztis. — Obsega tri oddelke: I. „Šola in odgoja“, str. 180; II. Narodna politika in narodo gospodarstvo, str. 183—354; III. Razna (13) tvarina, str. 357—428.

Franc Christofov (9)

leskeči lak za tlak po sobah brez duhu,

tudi se takoj posuši.

Se vsled svojih dobrih lastnosti in zarad svojega lahkega dela posebno priporoča tistemu, kdor si hoče sam tla položiti (lakirati.) Soba je že v dveh urah za rabo. Dobi se v raznih barvah, ter pokrije tlak kakor vsaka oljnata barva, ali pa le samo leskeč brez vsake barve.

Uzorni namaz in poduk za rabo dobiva se po zalogah.

Franc Christof, Berolin in Praga,

izumnik in edini izdelovatelj pravega leskečega laka za tlak po sobah.

Edino pooblašena zaloga za Ljubljano in okolice pri Jan. Luckmannu.

V Katoliški Bukvarni v Ljubljani se dobiva nova knjiga:

STAVBINSKI SLOGI,

ZLASTI KRŠČANSKI,

NJIH RAZVOJ IN KRATKA ZGODOVINA,

Z DODATKOM

O ZIDANJI IN POPRAVLJANJI CERKVA.

(4)

V tekstu 145 slik in 40 tabel s 305 slikami.

Spisal

J. FLIS,

špirituál v knezo-škof. duhovenskem semenišči.

Vsa knjiga obsega 33 pol v četvorki in velja 6 gld. 50 kr.